

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM

A tantárgy címe Nyelvváltozatok és nyelvi attitűdök	A tantárgy kódja BBNMN11500	Félév 2021/22. I.
A tantárgy típusa Előadás	Óraszám 1	Kreditek száma 2

Oktató:

Dr. Huszthy Bálint

egyetemi adjunktus

huszthy.balint@gmail.com

Az órák időpontja: péntek 12:30–13:15

Helyszíne: BTK Sophianum 110

Óranyilvántartás:

1. Mi a „társadalomnyelvészet”? A szociolingvisztika meghatározása, elhelyezése a nyelvtudomány területei között. Nyelv, társadalom és kultúra egymásra hatása. Nyelvi változás és változatosság.
2. Területi, szociális és egyéni nyelvjárási jellemzők
3. A világ nyelvei és nyelvcsaládjai. Közlekedő, pidgin és kreol nyelvek.
4. Nyelvi határok és kontinuumok. Diglosszia, bilingvizmus. Areális normák.
5. A kódválasztás kérdései. Szleng és sztenderd viszonya. Nyelvi attitűdök.
6. Összehasonlító nyelvészet (szociolingvisztika diakroniában). Nyelvi genealógia és kontaktológia különbségei.
7. A nyelvi standardizáció (kijelölt nyelvek és a magyar sztenderd kialakulása és hatása). A nyelvi relativizmus.
8. Dialektológia és a nyelvi szintek.
9. Kis magyar dialektológia. (Világnyelvekkel összehasonlítva, az előző órai elmélet gyakorlatból vett példákkal.) Szociolektusok, szektornyelvek és idiolektális tényezők.
10. Kontaktológia szinkroniában: Az idegen akcentus jelensége és az „akcentuselemzés”.
11. Nyelvhasználat és nyelvhelyesség. Preskriptív kontra deskriptív nyelvészet. A nyelvi konvenciók szükségessége.

12. Az anyanyelv-elsajátítás és a nyelvvesztés folyamata.

12+1. Nyelv és gondolkodás összefüggései és különbségei.

Teljesítés módja: aktív jelenlét az órákon (maximum három hiányzás), szóbeli vagy írásbeli vizsga

Kötelező olvasmányok:

- Kenesei István (szerk.) 2012. *A nyelv és a nyelvek*. Akadémiai Kiadó. Budapest.
- Wardhaugh, Ronald 1995. *Szociolingvisztika*. Osiris. Budapest.

Kiegészítő olvasmányok:

- Crystal, David 1998. *A nyelv enciklopédiája*. Osiris. Budapest.
- Kiss Jenő (szerk.) 2001, 2003. *Magyar dialektológia*. Osiris. Budapest.
- Kiss Jenő 1995. *Társadalom és nyelvhasználat*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- Labov, William 1988. A nyelvi változás és változatok. Egy kutatási program terepmunka-módszerei. *Szociológiai Figyelő* 1988/4: 22–48.
- Sándor Klára 2000. Szociolingvisztikai alapismeretek. In: Uő (szerk.): *Nyelv és hatalom, nyelvi jogok és oktatás*. „Apáczai Csere János” Pedagógusok Háza Kiadója. Csíkszereda. 9–58.

Vizsgatételek:

1. A szociolingvisztika meghatározása, elhelyezése a nyelvtudomány területei között
2. Területi, szociális és egyéni nyelvjárási jellemzők
3. A világ nyelvei és nyelvcsaládjai
4. Közlekedő, pidgin és kreol nyelvek
5. Diglosszia, bilingvizmus, areális nyelvi normák
6. Nyelvi genealógia és kontaktológia különbségei
7. Dialektológia elméletben és gyakorlatban (a magyar nyelvre nézve)
8. Preskriptív kontra deskriptív nyelvészet
9. Az anyanyelv-elsajátítás és a nyelvvesztés
10. Nyelv és gondolkodás összefüggései és különbségei